

POMEN EVIDENTIRANJA IN VREDNOTENJA STAVB VRTCEV V SLOVENIJI

THE IMPORTANCE OF REGISTRATION AND EVALUATION OF KINDERGARTEN BUILDINGS IN SLOVENIA

Ključne besede

Slovenija, arhitektura vrtcev, evidentiranje, vrednotenje.

Key words

Slovenia, kindergarten architecture, registering, evaluating.

Izvleček

Pomen kakovostnega načrtovanja prostorov in stavb vrtcev izhaja iz skrbi za otroka kot najboljčutljivejšega in za impulze prostora najbolj dojemljivega člana družbe. Vpliv prostora na oblikovanje otrokove osebnosti posledično vpliva na kulturni, družbeni in okoljski razvoj posameznih generacij.

Vrtci v Sloveniji so nastajali v različnih časovnih obdobjih in so produkt različnih družbenih sistemov pa tudi normativov in predpisov. Za presojo kakovosti otroškega varstva je nujna tudi presoja kakovosti že zgrajenih objektov in prostorov, ki so eden izmed treh temeljnih pogojev za ustanovitev in delovanje vrtca.

Prispevek opisuje pomen evidentiranja stavb vrtcev, ki je prvi korak v prepoznavanju trenutnih razmer. Izvedeno je bilo med širšo raziskavo (CRP 2016–2019, Analiza stanja na področju arhitekture javnih vrtcev in šol v Sloveniji – evidentiranje, vrednotenje in varovanje primerov kakovostne (trajnostne) arhitekturne prakse), njegov namen pa je prepoznavanje kakovostnih stavb vrtcev v Sloveniji, vzpostavitev mehanizmov varovanja in določitev interdisciplinarnih kriterijev vrednotenja. Ti so temelji za nove smernice načrtovanja in gradnje vrtcev v Sloveniji.

Abstract

The importance of planning quality when it comes to spaces and kindergarten buildings derives from the care of the child, the most sensitive and, to the impulses from the surroundings, the most perceptible member of society. The impact of the surroundings on shaping the child's personality consequently influences the cultural, social and environmental development of individual generations. Kindergartens in Slovenia were created during different time periods and are a product of the various social systems as well as the norms and regulations. In order to properly assess the quality of childcare, the quality of the already-constructed buildings and premises must be assessed, since they are also one of the three basic conditions for the establishment and functioning of the kindergarten. The article outlines the importance of registering kindergarten buildings, which represents the first step in the recognition of the current situation regarding the state of the kindergarten buildings in Slovenia. The registration was carried out as part of a wider research (CRP 2016–2019, Analysis of the situation in the field of architecture for public kindergartens and schools in Slovenia – registering, evaluating and protecting examples of quality (sustainable) architectural practices). The purpose of the registration is to identify the quality kindergarten buildings in Slovenia, the setting up of security mechanisms and the establishment of interdisciplinary criteria for an evaluation. The criteria for the quality evaluation are the basis for the implementation of new guidelines for the design and construction of kindergartens in Slovenia.

UKD 727:373.23
COBISS 1.02
Prejeto 24.11.2017

doc. Mojca Gregorski

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za arhitekturo
Zoisova 12, 1000 Ljubljana

Damjana Zaviršek Hudnik

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za arhitekturo
Zoisova 12, 1000 Ljubljana

Špela Nardoni Kovač

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za arhitekturo
Zoisova 12, 1000 Ljubljana

1. Pomen arhitekture vrtcev

V Sloveniji je bilo v šolskem letu 2016/2017 v vrtce z javnim programom vključenih 78,7 % otrok v starosti 1–5 let, med temi pa jih je 95,2 % obiskovalo javne vrtce. Med populacijo v starosti 4 in 5 let je vrtce obiskovalo 92 % otrok (Statistični urad RS, 2017). Večina slovenskih otrok torej velik del svojega otroštva preživi v stavbah javnih vrtcev, ki skupaj s šolami obsegajo pretežni del javnega stavbnega fonda v Sloveniji.

Minimalne prostorske, funkcionalne in tehnične zahteve za načrtovanje in gradnjo vrtcev določa Pravilnik o normativih in minimalnih tehničnih pogojih za prostor in opremo vrtca, ki velja od leta 2000. Pred tem v Sloveniji ni bilo krovnega predpisa, ki bi celostno določal okvirje za načrtovanje, čeprav se je namenska gradnja javnih vrtcev začela že po drugi svetovni vojni in v večjem obsegu nadaljevala v šestdesetih in sedemdesetih letih prejšnjega stoletja. Zasnova objektov, grajenih v različnih zgodovinskih obdobjih, je bila odraz takratnih splošnih družbenih, pedagoških, tehnoloških in podobnih razmer, zahtev oziroma zmoglosti. Posamezni objekti so bili kljub odsotnosti normativov načrtovani kot arhitekturne inovacije in celo kot novi eksperimenti, ki so ustrezno odgovorili na takratne izzive in postavili zgled.

Vrtec se je iz prostora varstva in skupinskega učenja otrok (t. i. otroško varstvo) konec 20. stoletja razvil v prostor vzgoje in izobraževanja (VVZ – vzgojno-izobraževalni zavod). Ciljno usmerjeni pedagoški pristopi (v Sloveniji predvsem obvezni nacionalno sprejeti kurikulum 1999) so začeli obravnavati otroka kot individualno osebnost z lastnim ustvarjalnim potencialom. Vzgojni in pedagoški pristopi so začeli dobivati čedalje večji pomen, še posebno v današnjem času, zaznamovanem z nenehnimi družbenimi spremembami in hitrim ritmom, ko starši čedalje težje opravljajo vlogo glavnega vzgojitelja.

2. Prostor kot učitelj

Vzgoja in izobraževanje pa nista le v domeni staršev in učiteljev (vzgojiteljev); pomembno vlogo t. i. tretjega učitelja ima tudi prostor oziroma okolje, v katerem poteka

proces vzgoje in izobraževanja (Strong, T., Ellis J. (2002): *Children and Place: Reggio Emilia's environment as the third teacher. V: Theory and Practice/2002/ volume 46/št. 1*). Fizični ali grajeni učni prostor (čeprav je le en dejavnik učnega okolja) interakcijsko deluje z vsemi drugimi, saj vpliva na proces učenja, odnose in kulturo, učne rezultate, povezovanje in partnerstvo. Ustvarjanje kakovostnega prostora in arhitekture za otroke spada med najpomembnejše in najodgovornejše naloge/poslanstva arhitekture, saj ti s svojo odprtostjo, dojemljivostjo in senzibilnostjo v zgodnjih letih vgrajujejo izkušnjo prostora v svoj spomin in osebnost. Nadgradnja temeljnih funkcionalnih zakonitosti v prostorsko in arhitekturno kakovost ima torej še prav poseben pomen – saj uči in vzgaja. Skupaj s prvo izkušnjo vrtca in pozneje osnovne šole se gradi otrokov odnos do družbe, prostora in širšega okolja. Lahko govorimo o temelju za kakovost bivalnega okolja in kulturno ozaveščenost generacij.

3. Družbene spremembe

Aktualne razmere na družbenem, tehnološkem, okoljskem in pedagoškem področju ter drugih na začetku 21. stoletja postavljajo sedanje stavbe za vzgojo in izobraževanje pred velike izzive. Tradicionalni prostor varovanja otrok, skupinskega učenja in splošnih pravil so nadomestili inovativni pedagoški pristopi, ki temeljijo na obravnavi otrok kot individualnih osebnosti z lastnim ustvarjalnim potencialom. Ob tem se spreminjajo tudi prostorski normativi, ki zahtevajo večje površine, pojavljajo se potrebe po prilagodljivih in raznovrstno zasnovanih prostorih. Zaostrene pa so tudi zahteve po energijski učinkovitosti, protipotresni, požarni in splošni varnosti, po neovirani dostopnosti itd. Te zahteve so prenesene v številne, neuskalane normative (pravilniki, smernice, standardi), ki podrobno urejajo področje načrtovanja, gradnje in uporabe stavb za vzgojo in izobraževanje. V zadnjem času predvsem te določajo množico posegov v stavbni fond (npr. energetske prenove, prilagoditve velikosti prostorov, prezidave ...). Posegi so večinoma parcialni, usmerjeni v izboljšanje oz. spreminjanje le enega dela, zato imajo lahko številne negativne posledice na drugih področjih.

4. Problem parcialnih posegov v stavbe vrtcev

Kakovost prostora in stavb vrtcev je odvisna od veliko povezanih dejavnikov, ki so hierarhično strukturirani. Njihovo poznavanje in odnosov med njimi je ključnega pomena pri snovanju novih stavb in načrtovanju sprememb v obstoječih. Dejavniki niso enakovredni in njihovo enostransko neusklajeno spreminjanje, ki ne upošteva uravnoteženja, močno vpliva na kakovost drugih in na stavbo kot celoto.

Načrtovanje parcialnih posegov ob vzdrževanju ali prenovi objektov je večinoma prepuščeno strokovnim delavcem/ravnateljem (vrtcev), ki nimajo dovolj strokovnega znanja in se o tovrstnih posegih odločajo skupaj z izvajalci. Ob tem starejše stavbe in prostori, ki so bili celostno kakovostno načrtovani za otroke, v sodobnem času z neustreznimi prenovami, energetskimi sanacijami in nestrokovno izvedenimi vzdrževalnimi deli izgubljajo kakovost. S tem pa se izgublja tudi naša kulturna identiteta. Vplivi, ki jih prinaša izvajanje trajnostnega koncepta, na kakovostno arhitekturno zasnovo objektov in kakovostno bivanje v stavbah vrtcev niso vedno ali v celoti pozitivni.

Parcialni posegi so posledica usmeritve formalno uveljavljenih normativov pretežno v tehnološki, energetski, varnostni in prostorski (ekonomika – minimalna velikost) vidik zasnove. Drugi vidiki so formalno manj normirani in v praksi praviloma podrejeni, pogosto celo neupoštevani, kar je odraz šibkega zavedanja o nujnosti interdisciplinarne obravnave teme in nizke splošne kulturne ozaveščenosti družbe o pomenu celostnega pristopa pri obravnavi prostorov, namenjenih najmlajšim.

Da bi zavrla slabšanje razmer in negativne posledice neprimernih posegov in izvedb ter izboljšali posege in gradnjo v prihodnosti, je treba na formalni normativni ravni uveljaviti tudi druge vidike kakovosti prostora in arhitekture vzgojno-izobraževalnih stavb. Pri tem je treba zagotoviti interdisciplinaren pristop in sodelovanje različnih strokovnjakov, ki skrbijo za vse vidike delovanja vrtcev in šol.

5. Stanje stavb vrtcev v Sloveniji

Pogoj za ustanovitev vrtca v Sloveniji je program s potrebnimi kadri in prostori. Kakovosten program, kakovostni kadri in kakovostno zasnovan prostor pa so neločljivo povezani. Prostor je pomemben element tudi v pedagoškem trikotniku (otrok–učitelj/vzgojitelj–prostor). Čeprav so zdajšnji vrtci vpisani v centralno voden register (razvid), ni pregleda nad konkretnimi podatki o prostorih in opreми (potrebna je le izjava, da so pogoji izpolnjeni). Pomanjkljiv je tudi nadzor nad prenovami in energetskimi sanacijami, za katere gradbeno dovoljenje ni potrebno in so v domeni lokalnih skupnosti. Novi posegi kljub energetski nadgradnji pogosto celo (po) slabšajo prostorske kakovosti sicer v preteklosti dobro načrtovanih objektov.

Za celovito presojo kakovosti otroškega varstva je torej nujen pregled stavbnega fonda in prostorov vrtcev. Določiti je treba smernice za varovanje kakovostnih primerov arhitekture vrtcev in za prenovu ter merila za načrtovanje novih stavb, ki bodo upoštevala družbeni razvoj in nove pedagoške pristope.

6. Evidentiranje vrtcev v Sloveniji med raziskavo CPR

Raziskava CRP 2016–2019, Analiza stanja na področju arhitekture javnih vrtcev in šol v Sloveniji – evidentiranje, vrednotenje in varovanje primerov kakovostne (trajnostne) arhitekturne prakse, ki jo izvajamo na Fakulteti za arhitekturo Univerze v Ljubljani v sodelovanju s Pedagoško fakulteto Univerze na Primorskem, je prvi korak k bolj sistematičnemu pregledu namensko grajenih objektov vrtcev. Cilj raziskave je določitev meril za vrednotenje stavb/prostorov za vzgojo in izobraževanje z interdisciplinarnega vidika (npr. arhitektura in urbanizem, pedagogika, psihologija, medicina, gradbena tehnologija...) ter prepoznavanje glavnih vzrokov za neprimerne posege v obstoječe stavbe. Naloga naj bi opredelila izhodišča za vzpostavitev temeljnih zahtev varovanja ter smernice in navodila za obravnavo kakovostne arhitekture stavb. Rezultati bodo uporabni kot strokovna podlaga za sprejemanje strateških odločitev, za odločitve o pripravi izobraževalnih politik, pri vrednotenju in načrtovanju projektov novih stavb ter pri prenovah in drugih posegih v stavbe za vzgojo in izobraževanje.

7. Stavbni fond vrtcev

Raziskava je bila na začetku usmerjena v zbiranje podatkov o stavbnem fondu vrtcev v Sloveniji. Podlaga za delo je bil seznam vseh vrtcev v Sloveniji, povzet iz registra Ministrstva za izobraževanje znanost in šport RS.

Prva faza evidentiranja je bila opravljena z odprtokodno aplikacijo za spletno anketiranje 1KA. Spletna anketa je bila januarja 2017 po elektronski pošti posredovana vsem inštitucijam vrtcev v Sloveniji. Spletni vprašalnik je poleg glavnih podatkov o vrtcu, številu oddelkov in namenskosti gradnje vključeval tudi poizvedbe o arhitektu, številu nadstropij, starosti, o prenovah, energetskih sanacijah, načrtih, načinu gradnje ter lokaciji in velikosti zunanjega igrišča. Vprašalnik je bilo treba izpolniti za vsako enoto/stavbo vrtca posebej. Druga, dopolnilna faza evidentiranja je bila eksperimentalno delo študentov Fakultete za arhitekturo UL, ki so po elektronski pošti ali telefonu pridobivali manjkajoče podatke.

Osnova za evidenco je bilo 414 ustanov vrtcev, ki skupaj sestavljajo 1140 enot vrtcev s seznama MIZŠ, od teh je 1112 nepodvojenih enot.

V sklopu spletne ankete smo pridobili odgovore za 384 enot vrtcev (35 %), med katerimi je bilo 296 popolnih (27 %). Z dodatnim delom študentov se je število popolnih odgovorov dvignilo na 466 enot vrtcev, kar obsega 42 % enot vseh vrtcev s seznama MIZŠ.

Podatki za preostalih 646 objektov so bili delno pridobljeni iz javno dostopnih baz podatkov (seznam MIZŠ, GURS, spletne strani vrtcev), delno po elektronski pošti ravnateljem.

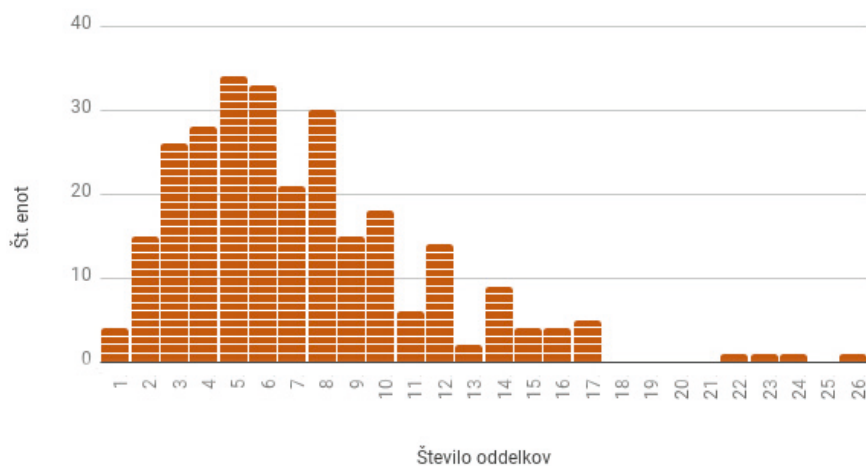
8. Vmesne ugotovitve

V statistiki prvih splošnih ugotovitev so upoštevani le namensko grajeni vrtci. Največ je bilo zgrajenih med letoma 1970 in 1980 ter 2011 in 2015. Iz prikaza razberemo, da je namenska gradnja postala sistematična v šestdesetih letih, pred tem je šlo za bolj posamične primere. Med letoma 1990 in 2000 pa je izrazito upadla, kar lahko pripišemo demografskim nihanjem in delno družbenim spremembam. Opažamo, da so v času povečane gradnje zgradili tudi vrtce z največjim številom oddelkov.

Vrtci imajo večinoma od 3 do 8 oddelkov; največ je 5- in 6-oddelčnih. Nekaj je tudi velikih vrtcev, ki imajo tudi do 26 oddelkov. Največ vrtcev je pritličnih, v obravnavani bazi podatkov jih je okoli 60 %, nadstropnih malo manj kot 30 %, preostalih 10 % stavb pa je višjih. Večina vrtcev ima lastno igrišče, nima ga le 3,5 %.

V sedemdesetih letih opazimo povečanje montažne gradnje. Približno 20 % objektov je takrat zgradilo ali načrtovalo podjetje Marles. 47,6 % uporabnikov namensko grajenih vrtcev ima na voljo podatek o avtorju arhitekture, kar 77 % pa jih ima tudi načrte ali drugo dokumentacijo o gradnji ali prenovi.

Število oddelkov v enoti (namensko grajeni)

Slika 1: Diagram števila oddelkov v posameznih enotah (samo namensko grajeni) – prikaz števila vrtcev različnih velikosti.

Figure 1: Number of departments in each unit (only purpose-built) - number of kindergartens by size.

9. Kriteriji za ožji izbor

Na podlagi seznama so bili določeni štirje glavni kriteriji za kategorizacijo stavb vrtcev, namenjeni oblikovanju reprezentativnega vzorca 25 stavb: kriterij časovne zastopanosti (20. in 21. stoletje), velikosti (majhen, srednji, velik, zelo velik), lokacije (mestni, nemestni) in pomena (anonimen, objavljen ali nagrajen). Ob tem je bila upoštevana tudi regionalna zastopanost: razporeditev po celotnem območju Slovenije (glede na število enot v posamezni regiji).

10. Vzpostavitev kriterija časovne zastopanosti

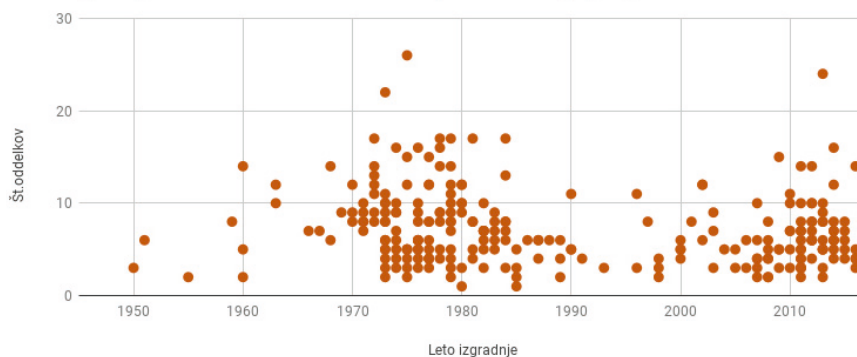
Eden pomembnejših dejavnikov za razvoj, razumevanje in vrednotenje stavb vrtcev je poznavanje razvoja normativov, ki so vplivali na zasnovo in oblikovanje prostorov. Z vzporedno analizo normativov (pedagoških, prostorskih in tehničnih), ki so začeli veljati v posameznem obdobju, lahko spremljamo spremembe tudi pri načrtovanju objektov in prostorov. Namenska gradnja javnih stavb vrtcev, na katere se osredotočamo v tej raziskavi, se je bolj začela po drugi svetovni vojni, ko je bil zasnovan novi tip ustanov "domovi igre in dela", ki so se v petdesetih letih prejšnjega stoletja reorganizirale v vzgojno-varstvene zavode in jasli. Po pričevanjih arhitektov pravilnikov za načrtovanje ni bilo. Arhitekti so proučevali objekte vrtcev v tujini in tesno sodelovali s pedagoškimi delavci oziroma ravnatelji bodočih vrtcev (Dešman, K., Nardoni Kovač,

Š., Zaviršek Hudnik, D., (2015): Intervju z Milanom Štrukljem, 29. 3. 2015. V: Arhitektov bilten, 2015/ letnik XLV/205-206, str. 69–71.)

Leta 1953 so ustanovili Centralni zavod za napredek gospodinjstva (CZNG), ki se je med drugim ukvarjal s tem, kako organizirati otroško varstvo v spremenjenih družbenih razmerah. Znotraj CZNG je deloval Studio za otroško varstvo, s katerim so sodelovali arhitekti pri načrtovanju objektov vrtcev konec šestdesetih in v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja. CZNG je s sodelovanjem z arhitekti/načrtovalci stavb vrtcev pripravil Minimalne standarde in normative za prostor, opremo in didaktična sredstva, ki so bili podlaga za Standarde in normative za družbeno vzgojo in varstvo predšolskih otrok, ki jih je leta 1982 izdala Skupnost otroškega varstva Slovenije. Ti standardi in normativi so bili izhodišče tudi za Pravilnik o normativih in minimalnih tehničnih pogojih za prostor in opremo vrtca, ki velja od leta 2000 oziroma po uvedbi kurikula za vrtce v letu 1999.

Pravilniki za načrtovanje objektov in prostorov vrtcev so se torej razvijali in oblikovali v družbenih razmerah, ki so premišljeno gradnjo in opremljanje vrtcev povezovali z "zagotavljanjem bistvenega in nujnega ter z opuščanjem vsega, kar neposredno ne prispeva k uresničevanju temeljne naloge vzgojno-varstvene dejavnosti" (V: Standardi in normativi za družbeno vzgojo in varstvo predšolskih otrok, 1982/str. 3).

Leto izgradnje / Število oddelkov v enoti (namensko grajene)

Slika 2: Diagram števila novozgrajenih oddelkov po letih (samo za namensko grajene) – faktor velikosti vrtcev v odvisnosti od leta gradnje. Figure 2: Number of newly built units by years (only purpose-built) - size of kindergartens depending on year of construction.

Analiza kaže, da je treba pri določitvi reprezentativnega vzorca stavb za podrobnejšo obravnavo natančneje določiti merilo časovne zastopanosti – z vidika spreminjanja standardov in normativov pa tudi z vidika spreminjanja načinov financiranja gradnje, ki naj bi vplivali na odločitve o načinu gradnje stavb vrtcev.

Kriterij časovne zastopanosti je torej v povezavi z naslednjimi mejniki, ki bi jih bilo treba upoštevati:

- leta 1950 uveljavitev Pravilnika o ureditvi in delu vrtcev, Uradni list FLRJ št. 31, 14. 10. 1950,
- leta 1982 uveljavitev Standardov in normativov za družbeno vzgojo in varstvo predšolskih otrok,
- leta 1991 prehod v samostojno državo Republiko Slovenijo,
- leta 1999 sprejetje kurikula za vrtnice,
- leta 2000 uveljavitev Pravilnika o normativih in minimalnih tehničnih pogojih za prostor in opremo vrtnice,
- leta 2004 vstop v EU,
- leta 2018 zahteva po načrtovanju in gradnji skoraj ničenergijskih objektov za vse javne stavbe.

11. Izbor reprezentativnega vzorca

Naslednja stopnja širše raziskave je podrobna obravnavastavbin prostorov vrtcev z namenom določitve meril za načrtovanje kakovostnih stavb. Na podlagi zbrane baze stavb je bil v nadaljevanju raziskave narejen izbor reprezentativnega vzorca 25 stavb vrtcev, ki pokrivajo vse kategorije, oblikovane glede na navedene kriterije (čas, prostor, velikost, pomen). Izbrano število stavb bo v nadaljnjem postopku podrobneje obravnavano z vidika pedagoške in arhitekturne stroke ter uporabnika. S sodelovanjem drugih strok, ki so prav tako povezane z načrtovanjem stavb in vplivajo na kakovost vzgojno-izobraževalnega pa tudi širšega prostora, pa bomo poskušali določiti interdisciplinarna merila za načrtovanje.

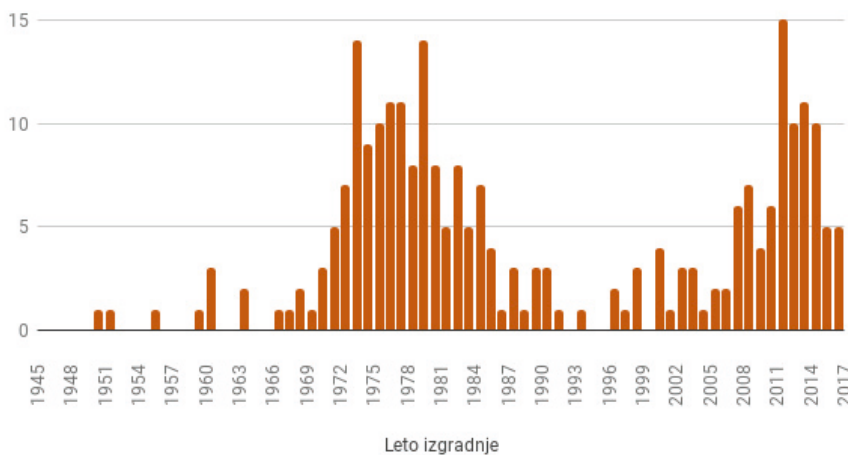
12. Širši pomen evidentiranja stavb vrtcev v Sloveniji

V slovenskem prostoru evidence o stavbah vzgojno-izobraževalnih ustanov niso urejene in sistematizirane. Prav tako po koncu gradnje ni nadzora nad uporabo in funkcioniranjem. Praviloma je ravnanje s stavbami prepuščeno posameznikom (vodstvu vrtcev, občinskim službam), ki ob omejenih finančnih sredstvih nimajo dovolj znanja za celovito skrb.

Slika 3: Diagram števila novozgrajenih vrtcev po letih (samo namensko grajeni) – vpogled v število novih vrtcev.

Figure 3: Number of newly-built kindergartens by years (only purpose-built) - number of new kindergartens.

Število gradenj (namensko grajeni)

Z razvojem materialov in inštalacij postajajo stavbe čedalje bolj kompleksne za uporabo in vzdrževanje. Evidentiranje med raziskavo CRP 2016–2019, Analiza stanja na področju arhitekture javnih vrtcev in šol v Sloveniji – evidentiranje, vrednotenje in varovanje primerov kakovostne (trajnostne) arhitekturne prakse, je začetni korak pri vzpostavljanju evidence stavb vzgojno-izobraževalnih ustanov. Evidenca skoraj polovice stavb slovenskih vrtcev (s podatki, zbranimi na enem mestu) nam omogoča sklepanje o stanju arhitekture stavb in prostora. Je podlaga, ki omogoča zavedanje o stanju in prostorskih razmerah, v katerih potekata varstvo in vzgoja večine otrok.

V naslednji fazi obravnave bo na podlagi pridobljenih podatkov mogoče izpeljati strategije uporabe, ravnanja, po potrebi pa tudi preoblikovanja in vzdrževanja za vzpostavljanje kakovostnejšega prostora (tretji učitelj). Prav tako bo mogoča izpostavitve kakovostnih objektov z določitvijo posebne strategije obravnave za ohranjanje kakovostne stavbne dediščine in prostorov izjemnega pomena.

Uporabni vidik urejenih evidenc stavb vrtcev v Sloveniji z vidika MIZŠ in občinskih služb, ki financirajo njihovo gradnjo in vzdrževanje, je predvsem v omogočanju preglednejšega in bolj ekonomičnega načrtovanja investicij v vzdrževalna dela ali spreminjanje/razvijanje prostorov zaradi razvoja pedagoških metod in procesov dela. Na področju skrbi za vrtce se stikata državna in občinska raven, zato neurejene baze podatkov omogočajo neusklajeno delovanje, neprepoznavnaje težav in nestrokovne odločitve pri skrbi za stavbni fond javnih vrtcev. Na nacionalni ravni ima torej lahko evidenca vseh stavb vrtcev funkcijo seznanjanja uporabnikov s kakovostjo stavbe ter smernicami za ravnanje, obenem pa omogoča nadzor nad uporabo, prenovo in vzdrževanjem. Urejene evidence so eden bistvenih elementov za ohranjanje ali izboljševanje/nadgrajevanje kakovosti prostorov vrtcev v življenjskem ciklu zgradbe.

Raziskava je bila narejena v sklopu Ciljnega raziskovalnega programa »CRP 2016« V5-1654 z naslovom ANALIZA STANJA NA PODROČJU ARHITEKTURE JAVNIH VRTCEV IN ŠOL V SLOVENIJI – EVIDENTIRANJE, VREDNOTENJE IN VAROVANJE PRIMEROV KAKOVOSTNE (TRAJNOSTNE) ARHITEKTURNE PRAKSE, ki ga sofinancirata ARRS in MIZŠ.

Viri in literatura Bibliography

1. Strong, T. in Ellis, J. (2002): Children and Place: Reggio Emilia's environments as the third teacher. V: Theory and Practice, 2002/volume 46/1.
2. Skupnost otroškega varstva Slovenije (1982): Standardi in normativi za družbeno vzgojo in varstvo predšolskih otrok.
3. Dešman, K.; Nardoni Kovač, Š.; Zaviršek Hudnik, D. (2015): Intervju z Milanom Štrukljem, 29. 3. 2015. V: Arhitektov bilten, 2015/letnik XLV/205-206, str. 69–71.
4. Uradni list RS 73 (2000): Pravilnik o normativih in minimalnih tehničnih pogojih za prostor in opremo vrtca.
5. Uradni list RS 10 (2009): Pravilnik o vodenju razvida izvajalcev javno veljavnih programov vzgoje in izobraževanje.
6. Hacin, N. (2001): Otroški vrtci – ustanove za vzgojo in varstvo predšolskih otrok v Hrastniku, Trbovljah in Zasavju, Zasavski muzej Trbovlje.
7. Statistični urad RS, <http://www.stat.si/StatWeb/News/Index/7018> <november 2017>.